

par Angliju, tai ir leelisls sausuma spehls, labds Anglijai
naw. Bes tam ir no legla swara, la wiſi Kreewijas ihp-
schumi atrodas mehrenā jeb saltā semes strehki, un tayeha
wizsaur apdīshwojam i no eiropeschu rāhsas, turpretim waival
nela puſe no angļu ihpaschumeem atrodas larſtos semes
strehkos, tur war dīshwot til krabsainas rāhsas — baltei tur
ahtri faudē energiju un darba spehju. Webz isplatiſjuma Kree-
wijos ihpaschumi eenem festo dalu no wiſas faussemes, to-
mehr semkopibai derīga ilai knopi zeturta daka no wiſu schi
isplatiſjuma, kas istaiſa apmehram festu dalu no wiſeem sem-
kopibai noderigeem semes gabaleem mehrenā semes jostā,
lamehr Anglijas ihpaschumi eenem til asjoto teſu no apdīsh-
wojamās mehrenās semes jostas isplatiſjuma. Tahdejadi tad
nahlamibā Kreewijas swaram jatop arween leelalam. Waj
schas diwas walſtis Kreewijia un Anglijia nahlamibā pastab-
wes meerigi blakus, jeb labdreib ſadurſees, kas to war tagad
noteilt, latrā ſinā no Anglijas wiſu war ſagaidit, tilſihds
la tai daudſmas ſeribas uſ isdewigu žlhninu.

Treschà nahlamibas pasaules walstiba ir Seemel-Amerika. Amerika eenem gan tif apmehram tschetrpadesmitu datu no wifa faussemes isplatijsuma, bet semklopibai derigas semes mehrenā semes strehki tai ne masak sà Kreewijai. Bet amerilani jau lopsch 77. gadeem fahluschi flubinat "Monro mahzibu", t. i. sà neweena Eiropas leelwalsts nedrihsst eejaultees Amerikas eelschejās darishandas un schi mahziba pee Seemel-Amerikas neleelas waras ilgu laiku nebija bishlama, bet tagad, sur tās eedsihwotoju slaitis sneedsas pee 75 miljoneem un ta ussahluje isbuhwet slipru sloti gan jaagaido, sà ta atraidis latru Eiropas walstu eejaulschanas un ar lailu pate peesawingasees ir wisu Widus- un Deenwidus-Ameriku. Gesahlums schai leetā jau varits: amerikanit ar waru atnehma spaneescheem Kubu. Ja amerilaneem isdoras ar laiku peesawinatees ir Deenwidus-Ameriku un Melsttu, tad jaur lo semklopibai noderige semes strehki dubultotos un bes tam ta eeguhtu wairak sà treschū datu no wifa deriga semes isplatijsuma tropas. Tahdejadi anglu-amerikanu rahsa tad pahrwalditu lopä gandrihs puji no apdsihwojamām pasaules semem. Schim trim pasaules walstibam yehz isplatijsuma schimbrihscham peebeedrojas sà zeturta Franzijo. Franzija slaita pehz pehdejä nolihguma ar angeem, jaur luru tilsa isvaliti Sudana aypgabali, ari pahri par 200,000 kvadrat-juhdsem. Bet mehrenā semes jostā Franzija eenem snapi trihsdesmito datu no wifas mehrenās semes jostas leeluma un tahdejadi tad ta nahlamibā nelahdi nespehs fazentes ar pirmminetām walstim. Pehz isplatijsuma gan wehl waretu slaitit 2 tahlatas pasaules walstis: Steinu un Brasiliu. Tomehr Kina ir tilai pussatruhdejis libkis, los nahlamibā noderēs zitām tautam par elsploatazijas (bagatibu ismantoschanas) lauku un Brasiliu wehl pahral mas apdsihwota, lai tif drihs spehletu eewehechojamu lomu, bes tam ari tās leelasa daka atrodas larsčā semes strehki. Warbuht wehl wairak zeribas us libdsdalibu pee pasaules waldbas, nela Franzijai ir Wahzijai. Wahzija pehz eedsihwotaju slaita jau par treschū tressu pahrspehji Franziju, tās eedsihwotaji slipri wairojas un ta tilslab technikas sà faussemes un juheras spehlu finā zenschas slaktees pirmajā rindā. Katrā finā war tildauds teilt, la tagad drihsunā peenahls brihdis, sur isschlees nahlamibas wara: techniflais progress ir leelisli atweeglinajis fatifmi starp daschadām pasaules datam. Schis apstahlis dara mastām tautibam vastahweschanas zihnu dauds gruhtatu, nela agrakos gadu simtenos, nahlamibā drofchi wifas pasaules tautas pulzefees ap nebaudsam pasaules walstibam, nahls teescham spehla wahrdi, sà leelajeem japaleek wehl arveen leelakeem, masajeem masaseem. Waj lahreib weenai tautai ween peederēs waldbi par pasauli, par to gan jaschaubaš, schimbrihscham ir daschadu leelalo tautu waradeesgan libdīsiga. Bisdrhiski wehl buhtu zeriba palist par weenigām pasaules walstim Kreewijai un Anglijai. Wehl preeskch snapi 90 gadeem Napoleons I. bija pozehlis til leelisli Franzijas waru, sà lahdū laiku ißlīkās, sà frantscheem buhs lemis reguht wisu pasauli par sawu ihpaschumu. Bet

Schimbrīhscham ir Francijas vara tā masinata, ka ta wairs nespēji us leelām leetam zerei. Galvenais prinsips, zaur labdu valsts panahļušas leelu waru, ir tās, ka tās leelā mehrā koloniseja, apmetinaja savas semes eemihtneekus sveschās malās. Koloniju apgabalu atnemšana noslēmeja pa laisam varas masinashanu waj pat ispostišchanu. Slavenais gergrāfs Elījs Nellijs ruhgti schehojas par franču politiku fabribu isplātit savu waru pahr dasheem maseem semes gabalineem Eiropā, kuri apdzīhwoti no jutām tautam. Schahda kara flavae eeguhšanas politika ihstenibā ioti nepraktiga, ta kāvē eestatītēs vispasaules leetās. „Newis neauglis Zinas, Austerlīzas waj Wagranaus ušvaras ušstata- mas preessch Francijas par lalmes deenam, tilpat mas ī Rossbacha, Leipzīga, Waterlo waj pat Sedana apdzīhmē nelaimes deenas. Leelsa nelaimes deena, kurā mums atnehma waldbiu par Ameriku un warbuht par visu pasaulli, bijuše Kebelas kauja 1759. gadā, leelāla laimes deena pehz tam — Alšbiras eekaroschana 30. julijs 1830. gadā. No derigas semes isplātījuma leeluma, newis no tagadejā eedzīhwotaju flaita atlārāsees latras valsts nahkamiba. Protams, ka war jau gan pahrtīku veewest ir no tablām semem un zaur to pasčas semes eedzīhwotaju flaitu dauds stiprak pagelt, nelā tas bija eespehjams pagahtnē, kad pahrtīkas leetas newareja nezīk tablu aishwest. Tomehr nahkotnē, kad atlāl visas semes taps stiprak apdzīhwotas, pahrtīkas wadaschana droši isbeigsees, ir tatschu welta darba schlehrdeschana, kad tabdas weelas teek tablu westas projam, kuras waretu ir us weetas patehret. Schimbrīhscham jau neprasa pehz ta, kahdejadi wajadīgs masak darba, bet pahrtīkas leetu isweduma spehja atlāras no tam, jil augsta latrā semē, fewischki „jaunajās“ semes semes rente. Tilkīds ka semes rente islihdīnas, iswedumeem jabeldsas.

Zihna ar sirgu sahdsibu.

Pagahjuscha gada junijā tika issludinati jauni lituma noteisumi par paleelinatu fodu firgu sageem. Tas peerabda, la muhsu lauzineku dñishwes neschvetnais faunums, firgu sahdsiba teefcham leels un nemitas noyuylet waldbiu. Gedishwotaji pastahwigi suhdejäs, ta firgu sageem usleelamee fodit esot pahral masi, samehrā ar noseedstibas leelumu. Nelas now til weegli nosogams ta firgs, laudis spreedele: zitas sagtas leetas saglim pascham jaaisnef waj jaaiswed, bet ar firga sagchanu ir parivsam otradi, tas pati aissnef sagli no sahdsibas isdarischanas weetas, palihdsedams saglim isbehgat no lehreheim. Un foos firgu saglim now nemias leelaks, ta tahdam wihrelim, los eelauschas otra lehti un aissnes kufuli maises un gabalu gatas. Getupina leelakais us diweem gadeem zeetumā un tas ir wiſs. Saglim, tas nosadis warbuht pahris desmit firgu, samehrā reis tila peekerts, tas neso nenoshimē. No zeetuma islaists tas fawu weikalu turpina ar leelaku weiksmi un ismanibu. Ta buhtu leelaki fodi, tad tatschu bauditos. Us schahdu usslatu pamata tad ari teek peekopta ta fauzamā lintschu teesa, kura atgabdina wiſpirmatnejalo fobischanas weidu. Beeshee gadijumi, kur lintschu teesas lozelli dabū stingru fodu par nokerto firgu, sagtu nahwigu peekauschanu, pamudinaja waldbiu nogrem-deees leetas ispehltischand, pee lam atklahjäs, ta laudis pagehr firgu saglu stingerlu fobischana. Nu tula isstrahdati jauni lituma noteisumi, kuros foda mehri fazelti kreetni ween labali, nela wezajos litumos. Par weikalveidigu firgu sahdsibu wainigos pehz wezajeem litumeem fodija: "ar wiſu sevischku, personigu un lahtas teeſibū preelschrožibū saudechanu un aissuhltischanaus us dñishwi Sibirijā, waj ari nodoſchanu arrestantu laboschanas nodatās — no $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ gadeem." Pehz jaunajeem litumeem wainigee par tahdeem vat noseegumeem fodami: "ar wiſu sevischku personigu un lahtas teeſibū un preelschrožibū saudechanu un aissuhltischanaus us dñishwi Sibirijā (us attahkalam gubernam) waj ari nodoſchanu arrestantu laboschanas nodatās — lihds 4 gadeem." Tahda pat mehra fodi paauqstinati vreelsch sagtu firgu

uspirzeem un pahrdewejeem. Tas taifai fassan ar tei wotaju wairuma larstalo wehleschanos. Tomehr nem atstaht nepeeminetu, la galwenakais eemej kadeh f irgu sahdsiba til plaschi attih jufes un preelsch snameem faudim iswehrtuses tihi weikala leetu, nepastahw wis eefsch tam, sagki neektu deesgan foditi, bet gan eel tam, la gruhti winus peektet pee jahdsi, un wehl gruhtak pahrsinam os f irgu sagli nodot teefam. Muhsu lauzineeku faimneezislas dsh stahwossis toti paweeeglina f irgu sageem winu nosessi weikalu. Gandrihs wi si laulsaimeeli wehle peeturas tehwu tehwu paraduma, f irgus wasoras naktis laist peegetur tee sem wahjas usraudfibus buhdami, wilinat, wilinasevi ta fauzamos "f irgu wanagus". Dselsi pinelli, la parastis f irgus eeslebgt, nezik nelawè isweizigos saglus, apgahdajuschees ar tif ajam wihlem, la pat sti rako preephjams pahris minutes pahrgreest. Bet dselsi pinelli eeslebds tilai labatos f irgus, flitakeem peeteek ar pakula luhsa pinellu un tahdi ar weenu nascha wilzeen ir pos. Sirgu usraudfiba peegulta parasti ustizeta puiscchein, deenä nostrahdajuschees, pehz apgulshanäs tublin aish zeeta un weseliga meegä, ta la fimejas, neween f irgu bet ari paschu peeguinieku war nosagt, Kahda nojir schahdeem f irgu fargeem, to rahda peedishwojumi, luci ar f irgeem peegulneelam, pasudis ari wina fabatas pulsies. Un no tahdeem peegulneeleem, luci deenä nostrahdajuschee nevera nebuht prafit, lai naktis neguletu un buhtu nome par f irgeem; meega un atpuhshanas latram wajadis. Bet waj nu peeguta ween nedroscha pret f irgu sageem, su tapat teek issagti no stalteem un nobraulsi no kroga f irgu Laulsaimeeli, luci peelsluschi steenau pee faru f irgu ha durwim un gahdajuschi var kumehr fahrtigu mahjas opfibus, ir leelata waj masala mehrä nodrofchinati pret f irgu sahdsibus launumu. Bet leelatais wairums laulsaimeeli nemas par wajadisgu farus f irgus glabat als steenau ka wi spahrigi dshwë nefalihdsinami masak ruhejcas launuma epreelscheju nowehrschanu, nela par to, lai winneatsahrtotos, ta ari f irgu apfardfibus leeta — steenau pee durwim peelek tilai pehz tam, lad f irgi juu iwo ka ari tahdeem laulsaimeeleem f irgus issog no stalteem luci peelsluschi steenau pee durwim, tad par to war potieh weenigi mahjas wi spahrebas apfardfibus truhlunam. Peedishwojumi now ismahijsuschi, la wajaga buht weenamodrigam, laulsaimeeli mahjas dshwë pastahw lad waj pareisak salot nelahrtiba, la statkus nosleyds tilai in walsara, lad f irgi pehdeio reisi eebaroti un rihtos, lad pirmo reisi apraudsti, steenau warts neleek durwim preesh jo "waj nu saglis nahls mahja, lad wi si zilweli lads. Bet saglis nereti doma atrodi un atnahs sahdsibu istaifai tam brihd, lad winu wi smasak fagaiba. Bit doza labam laulsaimeelam f irgi now nosagti pee pa scha mai durwim pa to laitu, kamehr faimneess, no laula eebrazel augfham aismiguscho puist, lai nojuhds f irgu. Beida la f irgu seemas laitsa tomehr teek nosagti pee kroga f irgu wini stundam fahw pejeeti, pilnigi aismiristi no jineela, kusch krogä fildas pee alus glahsites. — Bas us jautajamu, la f irgu sahdsiba buhtu nowehrschana, eeteilst feloschus lhdsektus. Sirgu apfardfiba f irgu fahw iaw jaustiz puiscchein, luci deinostrahdajuschees un tapehz iaw spehl negulet un f irgus weenmehr turet preelazim. Sirginaw jaatstahj pee kroga fahw bet ja eebrauz stabulä un janodod fahneela apfardfah, no kura tad war peeprofahdes atlihdsibus, ja f irgs no stabul nowehrschama arto, la eebriklo pareisi fahdajoschus eleftriflus swaninus starfet un dshwojam o mahju tahdä fahrti la tikklihds stabla durwim taevali

Lihds lo schi sega meleem top no sejas norauta, lihds lo faudim ajs alveras un wini atsibst melus un war melus par meleem peerahdit, tad meli wairs neveenam zitam zilwelam newar launa padarit, la tisoi pascham melu tehnem. — De schausmiga parahdiba, lad meli pateesibas sega uswar zilwezes wairumu, lad meli eenem fadishwé pateesibas weetu. Meli ic par pateesibu laisloki, straujaki un pateesibai tad peenahk gruhitas deenas, ja meli usmetas winai par lassa fungu. Melu paradise ic gara tumfiba. Lai atzeramees wehstures laikmetu, lo nosauz par widejo laiku, lahdus 4, 5 un, wairak gadusimtenus atpalak. Daudsi ta laista gara milschi, las fludinaja gorigu pateesibu, las isleetoja sawu gudribu un atfinas auglus, lai atswabinatu laubis no melu un mabnu walgeem, — tila no leela puhta pahrmahlti, ihstee pateesibas fludinataji un leezineeli no wairuma waras tila par meleem notoisti un la tahdi tad wifadi spidofinati, wajati un usfahrtiem fadefinati. Pateesibas mahziba tad nesa melu wahrdi, bet ihstee meli un meli sleggdammi brehldammi pasudinaja pateesibas mahzitajus. Nemsim tilai weenu galisbu peemehru. Tolais radas mahjitt un droschi wihti, las sahla fludinat jaunu mahzibu, la seme greechotees rinkl ap sawu ajs un ap fauli, bet faule stahwot us weetas. Par scho pateesibu schinis laitos wairs neschaubas pat rabs, las wismas lahdus seemu ic deldejis sflosas folu, lai gan atrabisse wehl daschi dabas retumi, las, waj nu truhziga prahtha, waj ari truhzigas isglichtibas debt ta wehl newar isprast. Bet toreis bija otradi. Laahdu „lebrumu“ tad sazebla schi mahziba. Leelais wairums tad lleedsa: „See ic meli!“

Tà kafat jaunai mahzibai ir jažibnas pret aisspreedu-
meem, tamehr pamasam wina tad islausch zehu un behrenu
behrii tad br̄hnas, là gan winu tehwu tehwu warejuschi
buht iis mufki.

Schahdu parahdibu zehlons ir muhsu truhzgais prahis. Prahta gaismai isplatotees, muhsu prahis attihstas, top als-ween pilnigais un soliti pa solitum mehs tuwojamees pa-teefbai. Zela mehrlis wehl ir neismehrojami rahlis, bet mehs neistruhltamees, tiskat solosim us preelschu. Mehs mehrla nesafneegsim, bet zetu lihdsinasm teem, las pehz mumis jentsees pehz ta pascha mehrla, un desmitais, simtais un tuhltostsch reis tuhltostschais jau labu gabalu mehrlim buhs tuvalu, neda mehs esam.

Tahdas augstas leetas, lä muhschiba, besgaliba un pate
beidsamä pateesiba muhsu tägadejeem prahitem naw preejama,
täpat lä ari laizigas leetas wiswifadi wit un mahna muhsu
nepilnigos meejas prahus. Cabalas soprashanas dehl nem-
üm muhsu taustes prahu. Ja pahrleefam widus pirkstu felta
pirkstnam vahri un ar scho pirkstu spraugu optaustam masu
apalu preeschmetu, lä sieni waj maiseß pijinu, tad taustes
prahus muhs til smalst apmahna, lä mehs waj svehret ga-
tawi, lä mumus sem pirksteem naw wiiss weens preeschmets
bet dijwi.

Schos daschabudus melus un winu zehlorus ihsunā pēminejis, pahreeschu us ferwischku melu noschliku, lurus lop wahredā nosaulschu par muhsu laiku „wajadisbas“ waj paraduma meleem.

Kad nu rupjos melus peelihdsina lauwam, kas ruhdamas staigā, tad schos paraduma waj wajadisbas melus wareni peelihdsinat wehja puhsmai, par kureu dauds neleekamees finis, no lurennes ta nahl un surpu flreen. Tahda wehja puhsme mums reisem paglahsta waigus un papurina matus, reisem fasprehdsina ahdu waj atnef tahdu fmarschu, no luras mums usnahk stipras fchawas. Tas ari ir wijs un leela faunuma mums tahda wehja puhsma nenobara, par wehtru wina reti top. Tamdeht schos wajadisbas waj paraduma melus waretu wehl tuwaki nosault par „atlauteem meleem“, daschus pat par „newainigeem meleem“, kas sawu melu dabu waj pilnigi saudejuschi un tilai sem stipra wairojama stilta ir eeraugami, kur tahdi meli zehluschees, luras jau mehs sen beiguschi par meleem fault, bet devouschi scheem jehdseenem zitus swahelsus. Daudsumu schahdu schaubigu pateerbas draugu mehs paschi lectojam deenu no deenas un esam wehl lepni turlahe, ja mums tahdi meli labi wedas, ja tad nosaulte lauwam.

卷之三

Sih kum i.
No kam zelas meegs? No lam zelas tas brihaischlais
stahwollis furec maha nihmowon tsikis tsikis tsikis

Var meege raschanos jau ir uistahditas wišadas ter
Beidsot tomehr prahntneeli tiltaht ir nahluschi, fa tre
uiflata par kermenä sagisteschanoſ. Jaur muhju darbibu na
efoscheem muhsu kermenä rodas daschi sadalishchanas yah
luri smadsenes apnemdami, rada meege. Bet tuwel
jautajums tomehr wehl narv isskaidrojees. Tiktai n
droſchi finam, fa meege ſmadſenes eestahjas aſnau truſta
Tadehſ, peemehram gadas, fa laudis, luri pa deenu n
nodarbojuſchees, walara ſotti gruhti war eemigt, tadehſ
winn ſmadſenes ir ſotti pilnas ar aſnim. Scho leet
peerahdijuschi daschi ellperimenti, luri pee loopeem
Kamehr jauneem funeem weegli uſnahl meegs, tad teem
glauda, scho paschu panabkumu newareja eeraudſit, ja

Visvezafà mibledibas webstule.

passifstams arkeologs lahdā laitrafstā apraksta, tur atro
wizwezalā mihlestibas wehstule wisa pafaulē. Ta ir atro
Londonā briteeschu musejā. Schini wehstule lafasm
prezibū usaižinajums, turā lahds prinjis preefsch trižtubis
prezjūmīts gadeem isluhsfas lahdas egypteesch princejēs
Schis prezibas usaižinajums esstrahpēts lahdā keegeli. —
schis usaižinajums tila yeenemets, ieb prezenets
ar keegeli pa galwu, tas, deemischebi now nabūs ūnāz
suhja lulara
eweeet furu i
luschi, gubern
mellēs.
teitſim,

tuhlin elektriflais swaninsch istabā swana un tahdejadi si no var saglu eelauschanoš. Elektrisko swaninu wadus schahdos gadijumos waretu wilst pa heimes apalschu, lai isbegtu warbuhtibai, ta saglu pirms elauschanas wadus samaita. Sche waibuhu daschi eemines, ta elektriflais swaninsch waretu vahral trauzet mahjas meeru, ja tas latru reisi swana, tad slaska durvis teek wiratas. Bet par to now jabehdajas, jaunala konstručijas swanini tā eeribloti, ta winu darbibu war apturet, ja pabihda us finamu puši pee swanina peetaisito aisschaujamo, tas elektrisko straumi pehz wajadsibas optur. Tahdā lahtā elektrisko swaninu war darbinat tikai tad, tad tas ir wajadsigs, tas ir nakti, samehr deenā tas nemas nedarbojies un mahjas meeru netroužēs. — Bet ar icho ween neaprobeschojos wiſa zihna pret sirgu sahdsibu. Kadekt sirgu sahdsiba tik plaschi attihstījūfes, pat to war pateitīes galvenala lahtā aplahtīksem, kuros flehpjag sagtu sirgu pretimēhmeji. Ja nepastahwetu sagtu sirgu uspirzeju eestlahdes, tad sirgu nemas nezagtu ne no preegulas, pat tad ne, ja tur nebuhu ari neweena farga, ne no slaksem, ja teem durvis ari pastahwigi wala stahwetu, sirgam tad nebuhu preelsch sagla nesahdas wehrtibas. Tā tad pretimēhmeji un sirgu tahtak aissghataji spehle galvenalo lomu sirgu sahdsibai tik plaschi attihstītā weikala. Sagtu sirgu uspirzeju ir dauds wairak, nela paschu sagtu, jo pee nosogschanas peeteek ar weenu ween personu, samehr preelsch ta, wajaga wairak personu, lai pa sinameem traktiem sirgu aissghadai us tahdu apgabalu, kur wiķu droschi war letot. Pee schāschķiras weikalnekeem peeder wiſi liejojoscēs tshigani, aplaht braulajoscēs schihi „baraschniki“. Daschi no pehdejeem fabeedribā nereti eemem wisai zeenijamu stahwokli un jo flave-naks un bagatals tahds wihrs, jo sekmigali tas war darbo-tees. Sawu sirgu mainischanas weikalu wiņi attaisno ar laislibu „latru deenu braukt ar jauneem sirgeem“, bet laisliba us sirgu mainischau pateesībā nemās nāw domajama bes fakara ar sagtu sirgu uspirītīchanu un tāhākspāhrofchanu. Beti, pa kureem teek aisswaditi sagtee sirgi, wiseem sinami un taisni us scheem zekem atrodas wiseem pahrsinamo sirgu meetneelu nometnes, tas ween jau deesgan peeteekoschi issfaidro, lahdā lomu schee „baraschniki“ spehle prelikumiskā sirgu tahtak aissghadaschanas leēta. Bet scheem weikalneleem peektūt naw eespehjams. Daschi no wineem fawa augstā fabeedribas stahwokla deht nereti eemanto taisni pabalstu neglihtajam weikalam, ja newaretu teilt apsahdsibu. Sirgi wineem waj il-deenas jauni un lai laut wiſa aplahtīne domā, ta tee sagti, tomehr to peerahbit newar. Ja lahdas eedomajas, lahdam no scheem „baraschnikeem“ uslaiſt poliziju us slaska, tad tas wairak gadijumos pats eekricht. „Baraschniks“ ar reteem isnehmumeem weenmehr peerahdis, kur un tā wiſch eemainijs waj pirzis latru sirgu, kuru pee wina atrod, un wina apnainotajs neisbehgami dabuhs stingru sōbu par goda laupischanu. Sirgi, kuri pee baraschnileem redsami, nogahjuschi jau leelu zeka galbu no faweeem likumisleem ihpaschneleem, tā la tos droschi war rāhbit aplahtījeem eedsihwotajeem. Bet bes scheem sirgeem baraschnileem wahl ir tahdi kumei, kuri sagti tuvalā aplahtīne. Schos sirgus aplahtījee eedsihwotaji nedabū redset, jo weenā nakti tee peenahs un otrā nakti aksal aiseet tāhāl. Va deenu wina teek usglabati newis baraschnila teesā, bet lahdā wina kaimina mesha beesumā waj seena schkuhnī, lai gadijumā, tad paslehpīo sirgu useetu, nekrītu ne masalās aisdomas us weetejo baraschni. Schahdi paslehpīi sirgi teek useeti tikai nejauschi, pehz wineem taisni mēllet privateem laudīm naw nelahda interese un sirgu polizijai, uadnīlam, neatleek laila. Katra uadnīla eegirknis fastahw no weenā weselas bāsnīzas draudsēs un tāhdu eegirkni apsārgat uadnīlam naw eespehjams, eewehrojot wehl to, ta winam ari bes sirgu sahdsibas īsmelēschanas leetam pilnas rokas daschadu āitu darbu. Tā tad no baraschnileem apslehpīee sagtee sirgi war droschi tilt pasargati fawās paslehpīwēs lihds nahloschā nastīj, tad tos aksal war tāhāk suhīt. Nosagto sirgu mēlleschānu apsogtājeem nesas neweizina un nepawieglo. Wispirms apļagtāis pabrauz us weenu waj otru puši, saglam pehdas bāhdams un tilai tad leetu pāsino uadnīlam. Pirmās solī, tāhdu uadnīla schahdos gadijumos war spert, ir tas, tā wiſch pehz eespehjās „wiſahtrā laiſā“ ecerodas īdarības sahdsibas weetā un fastahda protololu, kuru tad nosuhta weetejam polizijas pristawam. Bet nereti atgadas, ta apļagtāis uadnīlam fawu nelaimi pāsino tāhāk brihi, tad pehdejais cēnemis no fārīgalām, gruhtoku nosergumu leetam, kuru pārmīmēlēschāna ilgt wairak deenu no weetas. Tahdos gadijumos nupat minetais wiſahtrās lails war peenahst tikai pehz diwām waj trim deenam un pa to laiku, ja ari gribetu spert tāhāk fofus, nosagtee sirgi jau aissdīhti vār trejdewineem salneem. Ja apļagtāis lahdas personas netura aisdomas par sahdsibas īdarīschānu waj pabalstīschānu, tad īsmelēschāna no uadnīla pušes nobeidsas ar pārmīmēlēschānas protokola fastahdīschānu. Ja sagtee sirgi pahris nedēlu laiſā naw atcāni, pristaws īsmelēschānas protololu nosuhta aprīka preelschneelam, tāsācī tad aprīka polizijai zirkulara nahloschā numurā sem rubrikas, „teek mēllets“, eeweeto nosagto sirgu aprāstī. Kad schis zirkulars īnahī, kuru iſsuhta pa wiſu aprīki, nosagtee sirgi jau sen ir isgahjuschi, netik ween no weeteja aprīka, bet ari no weetejās gubernas robesham, zītā gubernā, kur to neweens wairs nemēlēs. Ja schē zirkulari īnahīt kaut wiſleelā abtrūmā, tēlsīm, nedēlu pehz sahdsibas īdarīschānas, un tālīt iſsuhtītī pa wiſu gubernā, ari tad wina pee gubernas robesham no-nahītu weenmehr wehlas, nekā sagtee sirgi, kuri pa sinameem zekem edāmi pahris deenu laiſā teek iſswēti no gubernas. Bagastu fabeedribas faweeem fabeedribas lozelēkem nešneids nesahdas palihdsibas ne pee sirgu sahdsibu eepreesschejas no-wehrschānas, ne nosagto sirgu rokā dabuhschānas. Un tā tad zihna pret sirgu jaho, bu galvenala lahtā teek westa individuali, t. i. latris ihpaschneeks pēspēests fawus sirgus weens pats aissārgat no sagteem un mēllet rokā, ja tee teek nosagti. — No daschām pušem iſteitas domas, ta zihna pret sirgu sahdsibu eespehjāma ar labām ūkīmēm un panahīlumeem, ja diwlahtīgi pāwāiro sirgu polizijas spehlu. Tam newar pretotees, bet leeta iſwedama ari zītādā zēlā un tūrīlaht ar samehrā dauds mājakele īsvervumeem. Rā redsejām, sirgu sahdsibas weikala zītee pamati ir sagtu sirgu uspirzeju un tāhāk pāhārdeweju buhtība. Tā tad wiſpirms jagahā,

Iai fch ee zertee pamati tiftu isahrditi; jo ja
peetrubhs sagto sirgu pretimachmeju, nebuhs ari sagtu. Sirgu
meetneelteem weegli aisdsenama winu warenà kaifliba us sirgu
mainischana. Waldiba jau sen aissnuhe par wajadfigu fudit
daschadas kaiflibas, là peemehram kaiflibu us naudas spehlem,
reibinoscheem dsehreeneem u. t. t. Weikalweidiga sirgu mai-
nischana tatschu naw masak attaisnojama, là naudas spehle,
krabpschana un aplaupiba ir abu wekalu pamati. Ja sirgu
mainischanas weilals likumdoschanas zetâ buhtu noslachdis
blakus, ja nu ari ne naudas spehlem, kuras pawisam no-
leegtas, bet schuhpibai, lura sinamos gadijumos war tift so-
dita, tad sagto sirgu melletaji waretu sirgu meetneelus jaur
winu pahrmelleschanu tapat aisslahet, là aisslar veedsehruscho,
iswellot to no renstles un eebahschot zeetumâ, lai isgut rei-
bumu, bes la aisslahrejam buhtu par to jadob atbildiba teesas
preelschâ. Ja sirgu melletaju pebz tam nefoditu, la wineem
neisdewees peerahdit, la pee sinama barafchnika teek usglabati
nosagtee sirgi, tad scho weilaln-zeu pahrmelleschana notistu
dauds breschal un libds ar to pawairotos sagto sirgu atradibu
slatis. Sirgu meetneeli, padoti wajachanai, faptu masak
nodarbotes ar noseedfigo wekalu. Bet droshalaus un speh-
zgalais eerozis tomehr buhtu — sirgu pases. Ja no-
katra sirgu ihpaschneela prasit u peenah-
fumu, usrabbbit sawa sirga pafi, kura no pee-
derigas waldes isdota un apleezinata, tad
no sirgu uspirzeju rokam sagti sirgi publitâ
iseetu tikai retos gadijumos. Schahdas pases
waretu isdot pagastu fabeedribu waldes latram pagastu dsh-
wojoscham sirga ihpaschneelam, ja tas wehletos sawu sirgu
ismainit waj pahrdot, un tapat pagastu fabeedribu waldem
buhtu jaraugas us to, lai pagasta robes-
châs neatrastos no zitureenes eweñee
sirgi, kureem nebuhtu wajadfigas pases. Scha-
estaddijuma ustreschanai waretu nemt masu nodollu no sirgu
ihpaschneeleem, kuri to labprah malsatu, apsinadamees, la ar
to sirgi teek aissargati no sageem.

No eeklischles.

a) *Waldibas lectas.*

Gezelti: Leepajaas pasta-telegraafa lantori par VI. schlikas eerehdni Grasmans, ta pascha lantora VI. schlikas eerehdniis H. Kelders; Stolas meschlungis Belfers par jaunako meschu revisoru un ta pascha mescha pahrsinataju.

Sudrāba medaļas ar ušrāstu „par newainotu deestu zetumu sārgos”, nebsajamas uš frūtim pēc Annas lentes dabujuschi feloshee zetumu ušraugi: Zelgawas — jaunalee ušraugi: K. Korstajs, K. Lase, Jahnis Jakobsons, J. Sellijs un J. Krausts; Tukuma — jaunalee ušraugi: M. Erkis, G. Lorenzs, P. Krasche un A. Vogels.

Neserwes apakškareiwiņu deenestā eesaukschana as
mehginajums un kara spēhka apgabdaščana ar
firgeem.

Uf 25. augusta 1899. gada pavašārā Kremēntīcugās aprīlī, Boltawas gubernā, un Jūjewas aprīlī, Widzemes gubernā, tīla išdariti reserves apakšklareinju deenestā eesaukschanas mehginajumi un tara spehla apgabadschana ar sirgeem, pebz lara sīrgu llausības no-teilumcem. Schi mehginajuma nolūkis bija: 1) nowehrot praktiķu pa mobilizācijas laiku kā ziwil-, tā arī tara eestahēchu darbību viru savstarpējā faktā un darbu pareiša gaitā, 2) pahruhlot wisu uſ mobilizāciju attezošchos līlumu derigumu un 3) pahrezzinates par dašchadu, no weetejām ziwilresora eestahēdem fastahditu sagatavoschanas nosazījumi un aprehkinu pamatiņu un leetderibu.

Tagad kara ministres pārīnojīs eelschleetu ministrija pārvaldeela lungam, tā už *Visaugstāko pāvehli*, dotuš. g. 29. janvāri, līdzīgs mobilizācijas mehāgina jums, ar augščīnēto noluhtu, tīls išdarīts valsts diwos aprīnos ari šchinīgādā uš pamateem, kuri tīla eeevēhroti pēc mobilisācijas mehāgina juma Klementiņchugas un Jurjewas aprīkos. Minetee pamati, kurus Augstam lungam un Reijaram labpatila atsīt par derīgumi, ir ūzloši:

I. Nepeeturootes peab lähtibas, kas aprahbita noteilumos par reservistu eesaukschanu § 32, — telegraam par gaidamo mobilisazijas mehginojumu buhs paraatstita no lata apgabala komandeera (bet ne no lata, eelsõleetu ümjuheleku ministreem).

III. Pee reserwistu eesaufschanas un ürgu peeweschanas mehainajuma pahraudības nem dālību veitejās gubernas

VI. Gedzīhwotāju labā pēc ūha mehgīnajuma tiks pē-

laistī ūchādi atveeglinajumi:
 1) Pavisam no eesaukschanas ir atswabinati: a. wiſi
 reserwas ofizeeri un eerehdni (lara ūlaufbas līf. art. 312
 iſd. 1897. g.); b. reserves apalſchläreivji, kuri eenem faut
 ūahdu amatus walsts žiwiſdeeneſtā, lai ari ūhee amati
 winus neatswabinatu no eesaukschanas armijā iſ reserves
 (līf. art. 25. un 280) un c. wiſi tee reserves apalſchläreivji,
 kuri uſ ūahdu laiku atrodas ahrpus mobilisējama aprīla
 robescham*) (turpeti tee, kuri faut ari uſ ūahdu
 laiku, džihwo aprīki, kur mobilisazijas mehgina-
 jumu iſdara, teek eesaukti uſ wiſpabreja pan ata).

2) Gesaultee reserwes apalchclarewijji, pels eespehjas, netiks patureti sapuljes weetā ilgali, là diwas, — un mobiliseita fara spehla dala — ilgali là trihs deenas; tapat ari netiks fatureti nodoschanas weetā ilgali par diwam deenam tee sigrī, turi netara nodoti mobilisejamà fara spehla dalai.

3) Preelsh no kara firgu eezirklaem mobilisēta kara spehla dala peenemto firgu usturas teel maksats firgu ihpaschneeleem 50 kap. deena par latru firgu, rehlinot no ta laika, kad pagahjuschas 3 deenas pehz firgu atveschanas uj nosdoshanas weetu (lit. par kara spehla apgahdaschanu ar firgeem art. 35), bet pee minetās naudas ijmalsashanas mobilisēta kara spehla dala nepeenemto firgu ihpaschneeleem

tits aprehkinats wiss laiks, skaitot no tās deenas, kad ūrgi no saweschanas weetas taps suhtiti uj nodoschanas weetu, libdi tai deenai, kad ūrgi saweschanas weeta buhs atwesti atpalat, skaitot winu valischanas lailu nodoschanas weeta un laiku, kas wajadīgs preelsch winu atgreeschanas uj saweschanas weetu, pehz spehla pastahwoscheem mobilizacijas faralsta aprehkineem.⁶)

4) Par latru mobilisejamā laka spēhla nodalā pēnēmēto ūrgu, wina ihpaschneelam īsmakħas is weetejās aprīnka rentejas atlibħdsibu, stingri turotees pee lituma par laka spēhla ap-għadha schanu ar firgeem § 40 un instruċzijas par ūrgu pē-għadha schanu § 52, t. i. atlibħdsibu īsmakħas tai meħra, ta tas-noteikts *Wisan għast-i apstiprinata zenu farakstā us trijeem gadeem no 1899, libid 1901, g.***

5) Mobilisētā kara spēkla datā peenemtee īrgi, pēhž mobilisācijas mehginajuma beigam, bei lāveschanas teel ap-
lukloti no sevischlas komīssijas, lai noteiltu īrgu apšlab-
dēshanas eemeelus, ja tāhda buhtu notiluse. Pēhž tam,
diļvu nedelu laikā pēhž mehginajuma beigam, īrgi teel uhtrupē
pahrdoti, vee lam latram bijuščam īrga ihyaschnelam ir
teešība dabuht fawu īrgu atpalak, par zenu, las winam par
īrgu malsata, atrekinot no schās zenas 10 proz. lā atlīdzību
ihyaschnelam par wina īrga leetoschanu.

Widsemes gubernatoras, pehz ſchäi leetä dabuhta eelschleetu ministrijas pahivaldneeka funga preefschralsta no 14. februara 1900. g. Nr. 3, wiſu augſchä mineto dara wiſpahrtigſ ſinamu, ta par mobilisajjas mehginajuma nolubku, ta ari par atweeglojumeem, furus waldiba dod eedſhwotajeem.

(Widj. Sub. Aw.)

b) **Baltijas notīkumi**

Afbilde „R. A. S.“ kjam Widsemes skolotaju valihdsibas beedribas leeta. God. R. A. S. lgs, abildedams uj manu ralstu Widsemes skolotaju valihdsibas beedribas leeta „M. W.“ Nr. 6, nosauz mani par minetas beedribas pretineelu, fazidams, la es ar to nešampatiisejot. Ja, god. R. A. S. lgs, bet tur ir peerahdijumi schim Juhsu apgalwojumam? Waj tadeht es esmu skol. val. beedr. pretineels, fa es aishrahdju uj winas truhfumeem? Ne, god. R. A. S. lgs, es Widsemes skolotaju valihdsibas beedribai wehlu wiſu lobu un pilnigi ſimpatiiseju ar winas noluheem, bet ja es lahdas rindinas ralstiju min. beedribas leeta, tad weenigi tos noluhsa, lai redsetu winu par eestahdi, kura ikskatram Widsemes tautskolotajam buhtu eespehjams eestahtees. Tahaku Juhs, god. R. A. S. lgs, aishrahdidami, la skolotaju — prinzipalu Widsemē efot ap 500—600, waizajeet: „Waj ſcheem 500—600 „prinzipaleem“, ne tif dauds naw, lai ſamalsatu 5 rbt. beedru naudas?“ Nu, las atteezas uſ tee „prinzipaleem“, tad wini art nebuht nawia til spihdoschost apstahlos, la Juhs to domajeet. Isnehmums buhtu warbuht draudses ſkolotaji un reti pagasta ſkolotaji, kuri atronas labakos apstahlos. Leelums „prinzipalu“ resp. pagasta ſkolotaji un privatſkolotaji dabu 200—300 rbt. gadā un drusku ſemes, pee tam privatſkolotajeem jagahda wehl pascheem par telpam, aplurinashanu u. t. t. Retos gadijumos „prinzipalu“ alga buhs leelala. Un ta fa starp ſcheem nu atgadas art gimenes tehvi, sureem wišwairak intereses buhtu eestahtees beedribā, tad tahdeem deesgan gruhti nahlas aifmifik ſchos 5 rublus.

Bastīstu peem. Rīgas aprīkki tāhdu privatissolotaju, kura gada eenehmums ir ap 100—150 rbi. Tur nu vēl jaatnem preelsī telpam un aplurinashanas. Nelo darit, eet wasaru seena plaut. Tāhkušu finu tāhdu wezu pag. solotaju, kura m no fawas mehrenās algas jatura vēl palihgss. Un waj schahdeem solotajeem, lai gan arī „prinzipaleem”, war pahrmestī, la wini ar beedribu nesimpatīsē, la wini pret to weenaldfigi? Protams, ka pee tagad pastahwoschās gada mafas naw eespehjams restahtees tākni tāhdeem, kureem wišdrihsak war ujnāhst wajadsibas brihdis. Sinams, ja jau tāhds ir R. L. B. par beedri, tad no tāhda toteef waitak war prāstī, lai tāhds ir par beedri solotaju palihgds. beedribā. Bet zil ir tāhdu laulksolotaju, kuri ir R. L. B. par beedreem? Ja dauds, tad buhs 4—5%. Beidzot R. U. S. lgs saka: „Tikai jašchaubas, waj wineeschti til tāhlu buhtu tikuschi, ja wini pret fawu beedribu buhtu til weenaldfigi isturejuschesz, zil mehs pret fawu.” Jo, ja, bet jaewehero aplāstīlis, ka Wines beedriba neprasa no fawiem beedreem til leelus upurus, kā muhsu beedriba. Lind ūol. beedribā gada mafsa ir 1 guldis (80 lapi), kamēj, pee mums gada mafsi ir waitak tā 6 reiss leelala.

Wehl gribu ihsumā ajsrahdit, là skolot, beedriba waretu paplaschinat sawu darba lautu. Wehz mandam domam pee beedribas waretu eerihlot sinu biroju. Schini biroja tad skolotaji, weetas otshahjot, waretu eesuhitit tuwalas sinas par tas skolas apstahlsteem, kuru tee atshahj. Tad wehl schahds birojs waretu ajsrahdit skolotajeem, tur un sem lahdeem apstahlsteem tee waretu dabuht standas wasaras brihwalaikam. Sour schahdu soli beedriba ispelnitos skolotaju firsngalo pateizibū.

Naudas suhtijumu peeweschana pagasta waldem. Vidzemes gubernas semineelu leetu komisija, lä „Prib. Krajam“ sīno, ezewehrojuse, la daschas pagastu waldes wehl peeturotes pee agral no bijučas semineelu leetu komisijas peelaistās labrtibas, pebz turaas no personam, kas pagasta waldei pēsuhtu pa pastu pagasta nodostus, teek nemita fewischla massa par naudas wehstulu peeweschhanu pagasta waldem no pastu kantora. Ezewehrojot to, la schi labrtiba nesahrti ar pastahwoscheem lituma nosaztijumeem, semineelu leetu komisija iislaiduse preelschrakstu, la schahdu nodostli pagastu waldes wehstulu sīns vadribiši nemt.

No Ali Kraukles. Schogad muhsu weetneeku puks pateizibu israhddim paleelinaja ūwam ilggadejam zentigam pagasta ralstwedim M. Schaggera lgm algu. Tad wehl ja- min, la weetneeku puks ir nolehmis eefneegt augstai wal-

³⁾ Par peemehru: ūrgi aissuhittit no jauejchauas weetas 7. marta un, ta neperenemiti, atpalaal atveisti uj to paigutu westu 12. marta, kõe tõdwinu baribas nauba teel ijsmähata par jeshcham deenam, eestlaiot aijmechauas un atpalaal aijmechauas deenas.

vešchanas un atpakaļ atvešchanas deinas.
*) Vēlā Viens augstākā 18. decembrī 1898. g. apstiprinātā ministru komitejas noteikumā, 1896. g. likumā sekmāma Nr. 37 art. 459. ietiludinatais zemā saraksts pēcīgi īzceem, kuri už tava īzceem
plaušības pamata nododami tava spektam, tieši atšķirts spektā arī nī triju

spebli. Pamājam sahla apļustīt balsis, kuras kara es sauktumā, autisti apšvehdamas lihdseltus weenā un otrā pusē, prelsch buhreem neparedseja nela laba. Bet tagad, kad buhru laime sahi grostīes, no jauna ronas spreedēj, kuri buhru leetu iſtehlo deesgan druhmās krāhsās. Simpatija, pat foti seela ūmpatija gan wiseem ir ar netaisni aplaroto tautu, bet kura valsts sāk ūmpatijs parabdis darbos? Frantschus avisēs sala, ka Frānzijs uždevums neesot, ceļauties sākā kara, it ķemischi pāsaules iſtahdes prelschwakarā. Buhri gan pelna leelalo lihdsjuhtibu, raksta avisē „Figaro”, un ūmpatijs teem netruhīst nedēļ Frānzijs, nedēļ zitur tur. Bet tomebr ir salts, ka pa to peazu mehneschu laiku, tamebr bubri til gruhti teek pahrauditi, wehl nekur Eiropā, nedēļ Berline, nedēļ zitur nav zilats iautajums, waj wineem zaur Anglijas naidigu diplomatisku ribzību nebūtu jaet valīhgā. Tas ir iħstais leetas iħstahwoflis, turu pahprast buhru nepolitisti.

Kas sibmejas uj Deenvidus-Afritas brihwivalsttim, tad mehs netizam, turpina minetia avise, la winas taisas waj nu teeschi waj zaur widutajeem islubgtees meeru. Bet jaewehero, la weena no schim walsttim, Oranschas republita, no pehdejeem notilumeem aiskerta fabpigal nela Transwala un la tadeht Oranschas peedalijschanas pee lara turpmak laikam buhs wairak aprobeschota. Presidenta Krügera lihdspilsoneem nawtil gruhti, pa datai tadeht, la eenaidneeks wehl naw eelausees winu sem, pa datai tadeht, la wini wairak nela winu beedri apsargati zaur Transwalas semes dabifsam ihpaschibam. Bet larsh, la paredsams, wehl ilgs daschias nedelas un laikam ar panahkumeem, luri mainisees. Angli laikam wehl peedjhwos daschu loti gruhtu brihdi. Bet par gala isnahkumu tomehr gandrihs naw ko schaubitees: pehdejo wahedu teiks angli un leelwalstis nopeetni nedrihksies domat, winus pee tam lawet. Bes tam truhssi latra pamata preeskis islibagschanas starp uswaretaju un uswareto, tadeht la pirmjeais pa leelkai datai us to isheet, pehdejam atnent wina neatslaribu.

Ari wahzu awses pabrrunā widutajibas jautajumu un lahdā pēc tam issalās, ka fāzeens pēbz eejauskhanās nebūt nenoteletot weenigi aīs idealeem eemesleem. Sāweenotās Walstis schis prāfijums ilsejot no ireem un demokrateem, kuri vīnā atronot libdselli preelsch republikanīslas politikas aplarošchanas; Franzījā ap scho jautajumu nodarbojās un preelsch ta laisli eesīla wisspirmā lāhtī Wahzījas pretneeli, lai pēdejo eedīstītu lonskītā ar Angliju, Kreivijas mehelijs esot freewu intereschu weizinashana tahlajos austumos. Kas schahdā tīldā gribetu eejauktēs, tam wajadsetu buht gatawam, sanemt lara peeteišchanu. Ģevehrojami gruhtāli stahwollī, pa amerilanu dumpja laiku, angli neesot apdomajuschees Franzījai, Spanījai un Holandījai peeteist zīhnu. Kā vīni tagad wilzinatos, kad tee domā, ar sawu slott par wifām zītam walstim pahrafi esam? Tīlai politiski behrni, murgototi waj intriganti waretu spēhletees ar scho ugumi, kuriu sanz par eejauskhanos.

Pavismam zits jautajums, finams, ir, waj schahds us waras dibinats stahwollis nerunā preti kulturai, ar kuru mehs tā lepojamees, waj ari taifnibas, zilwezibas un brihwibas pagehrejuumeem, us kureem mehs beeschi wehl leelaku swaru leelam, nēkā us kristigo moralī. Waj sche neparahdas starba nesaflana starp politiskas dīshwes teeschamību un teoretisko jehdseenu? Warbuht wehl wairak noschehlojama par drosh-fredigo buhru līsteni ir apšina, la wirs semes wehl naw, — un jīl mehs, zilwelki, waram spreest ari nebuhs eestahdes, lai spehtu isskaust schahdus eekaroschanas karus. Schis ir weens no teem punkteem, kuros nepilniba zilwezes moralistā išglīhtībā, lai ta buhtu waj zaur religiju, waj zaur finību eeguhta, til sahpigi parahdas. Sche par spīhti garai websturisfai attihstībai un filefoissfai atsfīshchanai un kristigai mahzībai, nam notikuse ne masala maina us labo puši. Kā agrāk, tā ari tagad stiprakās tautas nomahz wahjakās, lai pēcawinatos winu jemes un ihpaschumus. Agrāk tas notila Deeva wahrdā, lai atgriestu svechtīzibneekus, tagad tas noteek a u g s t a l a s k u l t u r a s wahrdā. Ilgoschanas pehz meera naw spehīga noslāhpēt dauds laisla mantahribas dīnu. Pehz tīskauds mehginajumeem, kuri naw išdewusches, janahs pee melancholisfās atšinas, la sche noteek zīhna pret nepahrvaramu dabas litumu. Kā scho litumu nespēji lozit nedēs meera konferenčes, nedēs schihreju teesas nedēs starptautiska faulshā sadraudfeschanas, to peerahdījuschi jaunalee notikumi rīseem, kuri no salteem baillīgi waj savnodami nenowehresch ažis Godlahribas un eekaroschanas tārēs taiflība atšas tilai pee zītu augoschā stipruma. Jo faulshā politika pee rāveem soleem rāugas tikai us fawu labumu, jo droshala wina ir no breetmam, la juhtu wehtra winu aīsraus neaprehkinamos apstahlītos.

Sara finas.

Sewischki eewehrvjamni godijjeeni pehdejä nedelä naw finoti. Buhri atlubypuschees is Natalas, Bullers jau labdus pullus nosuhitjis us fulusu semes buhru daku, bet tee drihs atsal pobrnhkuschi arpalat. No meera derechhanas angli nela negrib finat, tee grib galigi nomahkt buhrus. Bit peh anglu finojumeem war spreest, tad Bulleram Ladismisja eeejot bijuschi til 22,000 wihi, bei tam paschas Ladismisas garnisons statuijis ap 12,000. Bet zihinios ap Ladismisu kritischi lahti 7000 anglu. Pawisam lihds schim kritischi, eerai notti waj no bubreem saguhstitee 940 anglu ofizeeri un 13,600 saldati, slimnijas miruschi sche wehl naw eeflaititi. Katrä sind schis larfch mafajis angeem wairakfahrt leelakus upurut sa bubreem, pat ja eeflaitta zaur Kronjes padoschanas anglu rokäs kritischos 3600 wihrus. Buhri, suru rokäs atrodas nezik masak saguhstitee anglu, labraht buhru sawejus atmainijuschi pret anglu guhstelmeem, bet anglu wirskomandante, lords Robertss no schahdas ismainischanas negrib nelo finat, saguhstitee buhri eeslodfti us dascheem fugeem un tilschot aissuhfti us Sw. Helenas falu. Tas jau nu ar gan saprotams, ta angli newehlas atmainu, jo pehli lihdschnejeem pedsfhwojumeem israhbijees, ta angli til tad war zeret us usvaru, ja to spehli wismas 5-6 fahrtam pahrspehj buhru spehkus. Schimbriskscham buhri leelas buht noslahrtuschi, zif negudri no teem bila datus, ta tee sawus pullus islaikija pa wairak kara lauseem, zaur lo tad Robertss fanenojis galwenos spehkus pee Moderas, dabuja atswabinat Kimberleju un eeslehtg Kronje. Buhri pulzejot sawus spehkus pee Winburgas, saldas 120 werstes pret seemeleem no Blumfontenas apridus, tur esot deesgan talnains un tapehj

buhru lara taltikai noderigals. Lords Robertss wairak sā nedēlu pebz Kronjē saguhstīschanas wehl lawejees pee Bardebergas. Leeta tahda, sā nebūjuschi atvesti provijanta Irah-jumi un tas jau tā sā tā bijis pēcpečīs fawu saldatu pahrtikas „rajsjās“ pamasinat us puši un pat zeturtdaku. Pro-tama leeta, sā tahdejadi nodiņhwojuschi diwi nedēlas, angli pulsi bijuschi wiſai nowahjejuschi un warbuht nemās nebūtu spēhjuschi atturees pret spēbzigu usbruzeju. Bet usbrulums nenotizis un Kronjēs pulseem jau 2 deenas nela nebūjis lo-ehst, munījīa pee tam iſſchauta lihds vēhdejai patronai, tā sā Kronjēm tīl atlīzes padotees. Pee padoschanās pebz daschām sāam mainīgs buhru komandants Fereira, kas loman-dejis par Kimberlejas apļeħgeretaju pulseem. Fereiram bijis jaſteidjsas palihgā Kronjēm, bet tas bijis nopirktis no ang-teeem un finajis lahdas deenas nowilzīnat, tā la Kronjēm tīlmeħri bijis jaſpadodas. Kad Fereira pulks ispratis wadona nodewibu, tad gan tas tublin tīzis stahdiis lara tēſas preelfschā un us larſtām pehdam noschauts. Bet tīlmeħri bijis deħf draudoscha angfu usbrukuma jaatlaħpjas. Waretu nu ari buht, sā Robertsa pulseem tayebz tīl mas pahrtikas, sā daschi buhru jahtneelu pulki atneħmuſchi pahrtikas weſumus. Katrā sīnā ir no Robertsa puſes deesgan leela besbehħdiba, ja tas atstahji daschus eenaidneeka pulsus ajs muguras un dadas pahral strauji us preelfschu. Tagad Robertss gan jau eſot dabujis pahrtikas papilnam un pawehlejis eelenkt pretim stahwoschos buhru. Te nu deesgan dihwaint iſlaufas fino-jums, sā pirmā deenā buhru kreisais spahrs no Robertsa jahtneelu-leelgabalneetu diwījjas apeits un steigħħus metees atpaka, bet otrā deenā wairak nela 10,000 buhri usbrukuschi Robertsa posizijam, bet tifuschi ar stiprem saudejumeem at-fisti. Is ta iad buhtu slaidri noſlahrīstams, sā f-tesch wehl ne tuvu neeet us beigam, kad jau buhri wairi nepeeteek ar atgħasħanox ween, bet pat wehl fahk usbrust. Leeli nu buhru spēħli nebuh. Gaschaubaś waj tee wairi weenā weetā sapulżet wairak sā lahdus 20,000 wiħreus. Bet ari schahdi spēħli jau peeteel, lai atfissu triħslabri stiprals Robertsa ar-miju. Bussers tif driħi newares Robertsam palihdsibu fneegħ, jo tam jaſargħa Nataļa un iſlauftees jaur Draku falnu aisan buhru walſtis tas tif weegli newares, tur neleeli buhru pul-zini waris tureeet nedelam. Tayebz gandrihs jadomā, sā Robertss waris sparigaku usbrukuma għażżeen u eefahl tħejji wehl pebz kahda meħnesħa, kad tam buhs peenahħuschi klaht no Anglijas taħħali 50,000 saldati un wijs ta lara spēħls pree-audjis us wairak nela 100,000 wiħreem. Bet lai schahdi pulki tħaż-żejt hainā sem ītilu peetelefoschi opghadati ar pahrtikas, tad angteeem nelas neallits, sā sawam lara spēħlam ajs muguras buhwet schaurfleeschu bsejż-żeku. Un protiams, sā jaur to tiek us preelfschu kustiba stipri apureta, retħas deenās waris tift 10 wiesħes us preelfschu. Tahdejadi paees katrā sīnā meħnesħi, pirms sā angli spēħs eelkarot buhru walſtis, pat ja teem iſsodas falaut buhru lara spēħlu.

Wahzija. Starp Wahziju un Ameriku sagatowejas muitas larsch. Gemelis tahds, ka wahzu agrareefchi (laulsaimneelu intereschu aistahlawji) zerè ijswest reichstagā zauri jaunu līlumu par eewedamu galu. Blīja preelschā zelts eewest obligatorislu (peespeestu) galas apslatischanu zauri weterinareem; jaapflata nereen gala, bet ari dīshwi lopi pirms lauschanas, ka lai publīka buhtu pilnigi drošcha, ka bauda wefelu lopu galu. Bet tahdejadi tad protams wairs nebuhtu eespehjams no ahrsemem eewest galu, bet weenigi dīshwus lopus. Un dīshwu lopu eeweschana jau pee līhdsschnejem nosazijumeem tillab ka pilnigi aissleegta tai eemeslā, lai netiltu eewestas lopu fehrgas. Tahdejadi preelschlikums iseet us to, ka turpmal gatas apgahdatoji lai buhtu weenigi paschu semes semkopji. Aissleegta buhtu ari schahmetas gatas, schķinku un desu, ka ari ewāhritas (slahrdes doses) galas eeweschana. Līhds 1904. g. wehl buhtu atlaits eewest wesus nolautus lopus, ja tee teel westi ar wisām eelscham, tā ka buhtu eespehjams tos pamatigi ismellet. Schahdu preelschlikumu ijsstahdajuse reichstaga komisija, atfauldamās us higienas (weselibas lopschanas) prasījumeem. Ihsenibā te protams spehlejuſe galweno lomu wehleschana palīhdset wahzu laulsaimneeleem, ka tee waretu weeni paschi eelschjemes apgahdat ar galu, jaux lo protams zeltos galas zenas. Vebdejos gados is Seemel-Amerikas ween eeweda Wahzija ilgadus par labdeem 50 milj. rubleem gatas. Šois eewedums iad turpmal buhtu nogreessis. Protams, ka amerikani par wisu scho preelschlikumu waren faschutuschi un draude ar muitas laru, grib uſlīt til augstu muiitu us wahzu tuhpnezbas raschojumeem, ka ari wahzeem notiltu stipra slahde. Bīf schimbrīscham nomanams, tad reichstagā leelala data tautas weetneelu peelcritis jaunajam līluma projektam, sevīschli preelsch ta iſteigas zentris, konservatiwee, un nacionalliberalee.

— Wisur teek pahrrunata protesta tapulze pret mahfsas aprobeschofchanas projektu, lahds teek pahrspreests reichstagā. Konservatiwas awises wairal preelsch preelschlituma, laut gan tas issludina Bertines mahfsas akademijas direktora son Wernerā protestu. Werners ralsta, ka par sevi nemot jau neveenam zilwelam newarot buht nelas pretim, ja neteekot peelaistas bilden, kas taisni israhda bessaunigus status. Bet sēhe wajagot foti ūhku, smalki israhdu nosaziju, zitadi jau waretu isnahlt, ka kārtis teesnesis rihtotos pilnigi patwarigi. Galvenais mahfsas preelschmets no sen feneem laileem tatschu esot zilwels, lahds tas nahjis is Rāditaja rofas, t. i. besegas un apgehrba. Ja to leedsot tehlot, tad lihds ar to ispostot māhfsu.

No Münchene. Faschinga laiks un laikam ari influenza tuvojas sawām beigam, jo no peenahžigas puses teek sinots, ka sehrgas isplatischanas laikralstos efot stipri isplatita. Tomehr ari firmais mahlsieneels Böcklins ar winubihštami saſirdis, tatschu pehj jaunalam finam efot zeribas us laboschanos. — Isara uhdens kritumi, ka finams, teek isleetoti preelsch wifadeem ruhyneezibas mehrkleem, starp zitu ari preelsch elektrofelas straumes radischanas. Müncheneš pilſehtatop elektrofli apgaismota un ari eelu dſelszelt pa leelalai datai teek dſihti ar elektrofli ſpehlu. Pilſehta, lura elektrofelas straumes radischanu nehmuse sawās rokās, 1899. gadā eenehmuse pavisaam par straumi 696,051 marku, un no ſchis sumas atſlaitot isdewumus, mantojuſe 441,051 marku leelu pahrpaliķumu. Lekoschā gadā efot zeribas eenemt weenu miljonu marku brutto. Tomehr ar elektrofelas meitrafācijas

gase teekot ariveenu wairak patehretra. — 22. februari finisla akademijā pulstēt 8 walara scheeenes geografu sabeedriba bija satiklojuse preelschloßjumu walaru, vee kam Dr. Dolfleins tureja preelschloßjumu par sawu Wakar-Indijas zeljumu. Ar miglas bischju paſſaldrojumu preelschnefums bija tik interesants, ka klausītai welasas pušotras stundas klausījās it lā bes elpas. Starp klausītajiem bija eeradusēs arī prinzeze Terese, pasībīstama zelotaja, jau stipri padiskwojuse kunde, tahtkal prinžis Leopolds un prinžis Ludwigs. Vehdejais ir weza printšcha-pawaldona Luitpolda wezakais dehls un pēc sawa tehva un wahprahītgā karaka Otto nahves nahls u Bavarījas trona, bet arī wiusch jau stipri firms lungš. Ģimū winu redsejīs jau arī wairak reises fungu namā, — Bavarījas nahlamais waldneels eet ziwildrehbēs un tott weenlāhrschi gehrbees, tā lā nesinatajs winu fastapdams nemuhšcam newaretu eedomatees, ka schis wezais weenlāhrschi pilsonis ir til augsta un eewehrojama personība. Bavarījas karala nams, lā sinams, koti interesejas par mahlfli un sinatni u daudzi no wina lozelteem ir dalsteri un dalterenes. — Koti asas awishu zīhnas izzehlusčas slogu resp. karogu jautajumā. Kelsara dīmuma deenā ministrija bija noleeguse Bavarījas walīs ziwidehlas flagot ar wahzu walīs karogu un Würzburgā par uswilltais karogs no lahdas ehlas atkal nonemis. Pawehle motiweita tahdi, ka wahzu kēsars, lā bundesrahta preelschneels ir tikai lara laikā Bavarījas kara spēkla wirsparwehlnieks u la zīvitās leetās tam par Bavariju naw nekahda teiſchana. Militarehlas tā tad arī atlautas ar wahzu walīs karogu flagot. Par to nu nazionalliberalee Bavarījas tautas weeneeli un nazionalliberalā prese sazehla leelu troksni un aibrula Bavarījas klerikaleem Nazionalliberati, lā sinams, ir tee, kas savā laikā wahzu walīti nodibinaja, jo Bismarckdseli wareja „faschweiset” tikai tad, tad nazionalliberati ir bija nodebsinajuschi zaur ilgu gadu zīhnām karstu. Tā arī tagad wini iſeit us wahzu walīs waras un weenibas stiprnostchanu, bet bawareeschī to usſlata par Prūſijas stiprnostchanu. Kahdā sawā rakstā nazionalliberalā awise „Münchener Neueste Nachrichten”, salibdzinadama frankus ar webareeschīm bija nosaukuse vēhdejos par pirmajeem latā ūnā gara attībītībā palopaliſuscheem zīlweleem. Bawareeschī klerikālās awīses protams nepoleek parahdā un nelad it off „Preußenheuchleri” naw apfaroti lā tagad. Bes tam arī erfaustas wairak protesta sapulzes vret schahdu wiſpabiju bawareeschī tautas zelma apwainoschanu. Tā tad daudziāt wahzu „weeniba” naw bes fāvā tumſchām ehnos puſem!

Austro-Ungarija. Leelas, la Aerbera ministrija teescham buhs daudsmos panahlumi tautibu fameeringaschana jautojumā. Escheli gan wehl turpina obstrukciju, bet poli atsīst, la esot nepeezeeschama weena pate walīs waloda, kas būbūt leetosjama galvenās waldibas eestlaibdes un sara spehla. Par reichsrakta wizepresidentu eewehelets wahzu tautas partijas lozellis Brade. Bija proponeis nodot teesam agrāk Wittela ministriju. Bet schi proposīzija islcita zauri, la ja agrāk wifas lihdīgās proposīzijas. Reichsrakta sara leetu apforeeschanas komitejā isslaidoja sara ministris Welsershēimbi, la nescit angleem nebuht pahrdoti 2000 jauni sedli Austrijas loka magazinam, bet pahredschani isdarījuse kawu roku labda firma, kas apgābda jost sara spehlu ar sed leem. Par sīrgu uspiršchanu Ungarija ministris teizās netuvalku nescinot. Bet neidealitates lauschana nu ic latrā sījau tas, la pawīsam atlakwa privatfirmam iswest sīrgu un sedlus angļu sara wajadībām.

Franzija. Deputatu nama preelschfsehdetajs Deschanelis turejis runu, kurā tas isteizees wiſai braudfigi pre Angliju, bet līzis pret Wahžiju manit ſeno atmalsas loži, runajis par ūra eſpehjamibu. No wairak puſem tam par to ſhwī uſbruhk, awise „Matin“, ſas ſtahv ministrihjai tuvu, iſſlaidro, la Deschanelis neefot iſteizis waldibas domas. Iš awise „Figaro“ aſrahda, la Deschanelis uſfahzis wiſai wabriga ſpehlī, fogahdajis ministrihjai nepatilſchanas paſaules iſtahdes preelschwalara, kur tatschu jamudina uſ meerigu braudfigu ſabeedribu. Sawadi gan, la wiſpahrim feantsba preſe, ſas lihds ſchim ſobojas par angleem, tos lamaja, plānigi pahriehrufes pehz tam, tad buhreem ſahf eet ſlikti. Je domā, la te ſpehlē leelu ſomu bailes, la Anglija noveiſu buhrus, waretu uſſtabtees ar wiſeem ſaueem miſſigeem juhſ ſpehkeem pret Franziju.

Suhleetu ministrija attlaatas leelas nelahrtibas. Kabileerehdnis Filips bija isdarijus daschadus isspeegojumus. Ilijas labā un pehā aibehdīs. Deputatu nāmā pats ministri Lanessans atsina, ka tēscham notisuscas nelahrtibas un tārē jaussahlot stingra ismelleščana. Domā, ka tilfshot attlaatas weļā dauds zitas blehdības, bet tā kā schoreis pate ministrija apsola stingru ismelleščanu, tad jadomā, ka wainigeer neveiks bes ūoda.

Italijs. Daudseem wehl bubs atminā parlamenti wehtrs, kuras pa isgahjusčā gada sebdi iszehlās italesēs parlamentā zaur laralisto ułas, kuru bija sagahdajis ministrs preelschlehdetajs Pelli, ar noluhtu parlamentā isdabuht zan preelschlilumus par wišpahrejas drošibas aissargaschanu; pee parlamenta demokratislu un liberalā masakuma iha preelschlilumi atrada sistematisku pretestibu. Bet generalis Pelli sperteet ahrfahrtējee foli, ta „Waldibas Wehstineſts ralsta, nesasneeda sawu mehrti un nemeerigen laudim dewa tikai eemeslu atsaultees us so twerſmes pahrtraukumu, lai zaur to attaifnotu farn fazelto agitaziju. Daudži ministru presidentam dewa padom nepastahwet us sawu peenemito nolchmumu, bet wiš negreesa nelahdu wehrlbu us sawu drangu polcezibū. Bet pa tam wiſaugſtala teesu instanci walſt — ſazajīas teesa — atſina ułasu, kurch ministeri pawehleja west ſpehla jaunus likumus par wišpahre drošibū, als ta eemesla par ſpehla nepastahwigū, tapebz li tas parlamentā eepreelsch nebija atſihts par derigu. Augstabi teefas ſpreedums Pelli ministriju eeweda pawisam grubstahwollī; bet tomehrwaldiba nepadewās pretineelu partiju nismad kumeem un tagadejā sehdē tantas weetneelu nama apstiprīschanai zehla preelschā preelschlilumi, kurch praſa ułasa formā apstiprījumu no tautas weetneeleem. Schis apstahlis ne wairal pastiprīaja demokratislo elementu pretestibu, jo tehras pee parlamenta lahtigas darbibas traueſchanas, oee weenigā lihdselta, zaur kuru waretu aiflavet waldib preelschliluma peenemischanu no parlamenta wajratum

